

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 2 rals al mes.
Fora. 8 " trimestre.

Un número sol. 0'20 ptas.

Anuncis á preus convencionals.

A V Í S

Pera tots los assumptos relacionats ab la Societat de Segurs
contra incendis

La Catalana

dirigirse á D. Antoni de P. Capmany, carrer de Sant Joan, 43.

===== SABADELL =====

GEOGRAFIA DE CATALUNYA

PER

FRANCISCO FLOS Y CALCAT

Consta de 208 planas en octau, conté varis grabats, entre ells dos
mapas y sols val l' exemplar, enquadernat

===== SIS RALS =====

y al engrós á QUINZE PESSETAS la dotzena.

Las demandas poden ferse al autor, Rech, 31, 2.da, Barcelona, que
serán enviadas mediant la remissió del import en sellos de franqueig
ó letras de fácil cobro.

Concells d'actualitat

Ab motiu de celebrar lo sexantè aniversari de la entronisació de la Reyna Victoria d'Inglaterra, han fet cap á Londres importants representacions de tots los payssos d' l' immens imperi colonial de la Gran Bretanya.

En una reunió organizada á Liverpool per la Associació del Imperi británich, á la que assistiren los primers ministres del Canadá, Victoria, Nova Zelanda, Queensland, Australia Merional y Austrialia Occidental, se pronunciaren alguns discursos que contenan notables ensenyansas pera tots los pobles colonisadors, y d' una manera precisa per la Espanya, avuy enredada en un conflicte de tanta importancia, com lo que 's debat en la manigua cubana. Per aquesta rahó d' actualitat y per esser ademés una proba del sentit práctic que inspirá l' esperit expansiu dels antichs colonisadors catalans, avuy seguit per los inglesos, es lo per que tenim temptació de transcriuren alguns apartats. Ells son la millor demostració, de lo atrassats que están aquestos polítichs madrilenys que á cada pas diuen que la autonomia es lo prólech de la separació.

Del discurs del duch de Devonshire, president de la Associació Imperi Británich, son los següents apartats:

«Nos ensenyavan aleshoras (trenta anyz enrera) no sols que haviam perdat nostres colonias del Nort América per nostres propias erradas é imprudencias, sinó que lo millor que podia haver passat, tant pera 'ls Estats-Units com pera nosaltres, era que las haguessen perdut; y respecte á las altres colonias que 'ns quedavan, se 'ns enseuyava que mentres procuressem evitar las erradas que 'ns havian fet perdre nostres colonias del Nort América, mentres no fessim altra vegada lo crim y l' erro de volguerlas retanir á la forsa, podiam esparar tranquilament lo temps en que, una volta complert son desenrotllo, sensa disgust ni enfado de la una ni l' altra part, trenquessen pacíficament sas relacions ab la mare patria, establintse com repúblicas independentas á semblansa dels Estats-Units.....

» Molts pochs ó ningú creu avuy que l' exemple dels Estats Units es lo necessari é inevitable resultat de nostra energia colonisadora y que no admetin la possible creació en lo futur, no sols d' un domini del Canadá, sinó d' un domini d' Australia, d' un domini de las Indias Occidentals y d' un domini africá (grans aplaudiments); dominis que tal vegada puguin rivalisar ab los mateixos Estats-Units en extensió, en poder y en prosperitat; dominis que en lloch de convertirse en estats separats é in-

dependents, poden seguir formant part d' un imperi britànic indivisible. (Aplaudiments).

«Tenim avuy la fortuna de ser los primers en rébre en nostra terra al primer ministre del Canadá, que representa, no una, sinó la federació de vuyt de nostras colonias autónomas; á un home d' Estat, quina acceptació per tota la població del Canadá, tant inglesos com francesos, aixís protestants com catòlics, es un símbol de la vitalitat y de la realitat de la federació. *Nosaltres lo rebém ab tant mes gust, per quant la primera mida que ha proposat á son parlament es un pas, y creyém que un pas important, pera estrenger las relaciones comerciales ab la mare patria.* (Aplaudiments).

»Fa sexanta anys—digué Mr. Laurier—la situació de las cosas en lo Canadá, era la pitjor possible. En las cinch províncias que alashoras constituhan la América inglesa, era general lo discontent, y hi havia gran agitació á favor de la reforma constitucional. «En duas d' aquestas provincias lo discontent havia arribat á presentar la forma de rebelió armada.» En aquell temps las provincias tenian fortas guarnicions y fou precis cridar la flor del exércit britànic, veterans que havian lluytat á la Paninsula y á Wateqlóo, pera sometre á un poble que demanalo que creya sos llegítims drets. Avuy, en aquest any del jubileu. «en aquellas provincias, que fa sexanta anys assolava la guerra civil, no hi ha ni tan sols sombra d' agitació.» (Aplaudiments.)

»La autoritat de la reina no 's fonamenta en cap forsa militar»; en lo pays que avuy està unit y que s' extén des de l' Occeá Pacífic fins al Atlàntic, «descansa aquella autoritat en lo voluntari acatament de cinch milions d' homens que», per mes que encara sían calificats de població colonial, se proclaman á si mateixos nació. (Aplaudiments.)

»Fa tres anys se reuni en lo Estat de Ottawa una conferencia intercolonial. Quan los que pogueran presenciarla vegeran ab sos propis ulls representants de totas las colonias autónomas que rodejan lo globo; homes de tots los climas y de totas las latituds; de payssos quins territoris s' extenan des de zonas ahon crexan las plantas tropicals fins al llunyá septentrional en lo pays del sol de mitja nit; homens d' apartadas regions ahon en prou feynas s' atraveix á entrar l' europeu; quan vegeran representats lo domini del Canadá y las colonias de Victoria, Australia Meridional, Nova Gales del Sur, Tasmania, Esperansa; y quan advertiran que aquestos homens venian de terras tan distants y apartadas, de climas y produccions tan diferents, reconexant tots ab igual acatament

al mateix soberà; y quan pogueran veure que «s' havian reunit pera buscar los medis d' extendre lo comers entre ells y la mare patria, y d' estreynar la unió entre ells y la mare patria també»; y en fi, quan vegeran, que aquesta per sa part estava representada per un enviat especial, «no pera dictar, no pera manar, sinó pera ajudar y aconsellar, hi hagué un moviment de satisfacció general. (Aplaudiments).

«Si 'm preguntan quin era 'l sentiment que dominava á tots, lo pensament que ocupava l' enteniment de tots, jó vos diré que tal volta no s' expressá alashoras ab tanta exactitut com en las resolucions presentadas després per lo govern del Canadá, pera extendre lo comers, entre 'l Canadá y la mare patria. (Aplaudiments.)

«Totas las colonias allí representadas, podian repatir ab orgull la frase de Pudyard Kipling: «Fillia soch á casa la meva mare, pero soch senyora de la meva. (Aplaudiments.) Aquestas paraulas expressan lo sentiment que predomina en lo Canadá. «Lo sentiment que avuy domina en totas las colonias es l' orgull de la autonomia local; l' orgull de la independència l'egislativa, juntament ab l' orgull de la unió ab Inglaterra y y de la unitat imperial.

«Cosa estranya, pero que testimonia la historia, es que las relaciones entre las colonias y 'ls Estats soberans han acabat sempre de la mateixa manera, es dir, en lluyta, en guerra, vessament de sanch, en violencia, en separació... y la causa sempre ha sigut la mateixa. La nació soberana s' obstinava en desconèixer l' orgull local, l' interès local, las aspiracions locals, producte de las diferencias de clima, de produccions, de situació geogràfica: la causa ha sigut sempre que la nació soberana invariablement persistia en governar las colonias, no ab lo desitg ni ab las aspiracions del poble de la colonia, sino ab los interssos y ab arreglo als propòsits de la metròpoli.

«Se feu la concessió—l' orador parla del self government—encara que ab restriccions que podrian haverla feta il·lusoria; pero fou una fortuna pera 'l Canadá, pera Inglaterra y pera l' Imperi, que 'l govern general del Canadá fos confiat á lord Elgin, quins serveys á Inglaterra, per tot arreu, son degudament aprec'ats, pero quin nom se conserva y 's conservarà sempre en los cors dels canadenchs. (Aplaudiments). Honor á lord Elgin, per que ell fou qui ab valor indomable, devant dels insults, dels atachs y fins de la violencia personal, per una part del poble excitat doná al Canadá sa independència l'egislativa.»

Exposá després l' orador lo fenòmen interessantíssim, de que en la

actualitat las colonias inglesas lluny d' aspirar á la separació, tendeixen á unir-se cada dia ab majors llassos de germanor ab sa metròpoli. Exemple n' es, l' acort de las Cambres del Canadá de rebaixar enguany un 12 y mitj per 100 los drets aranzelarís, y un 5 per 100 l' any vinent, á favor dels productes inglesos, *sense compensació de cap mena*.

Nos hem extés una mica massa, y no podem fer comentaris. No son, no obstant, indispensables pera comprendre lo gran éxit del sistema colonisador anglés, fonamentat, com lo de Catalunya en temps antics, en lo mes ample esperit de llibertat.

L' éxit es tan gran com entussiasmador: Espanya hi pot aprendre.

Per desgracia te massa grandiositat, pera que la gent de Madrid pugapapir-la.

Espanya seguirá «obstantantse en desconeixer l' orgull local, l' interés local y las aspiracions locals de sas colonias» y aquestas causas portarán los efectes de sempre.

Es «cosa estranya, pero que ho testimonia la historia.....»—V. V.

SECCIÓ POLÍTICA

La palitica espanyola está completament encalmada. Tancadas las Corts y á pendrer bany la majoria dels *personatjes*, ha quedat Madrid com una bassa d' oli.

A jutar per la calma qu' allí regna, ningú creuria que estém gastant una millonada á Cuba y Filipinas derrotxant la sanch dels infelissos minyons que no tenen tres cents duros.

Los que no han sabut evitar la terrabastallada, los que ab sas dilapidacions han excitat los ánimos dels fills de las colonias, los que ab la tranquilítat cinica de qui sap que no ha de gastarse un quarto, ni ferse una esgarrixada, predican la guerra sens quartel fins acabar la última gota de sanch y la última pesseta, cansats de la admósfera madrilenyá, per lo que te de calorosa, no per lo de corrompuda, s' han dispersat per tota Espanya en busca de banys, fresca, bona temperatura, bons aliments y bona gresca, seus recordarse dels infelissos que en los camps de la manigua, entre plujas torrencials y calors verdaderament xafagosas, están pagant ab sa sanch la riuada d' odis desenca-denada.

¡Que 's diverteixin los infatigables llegisladors y bons administradors d' Espanya y sas colonias.

Just es que repesin després de tants travalls y tantas horas de descans robadas al cós en benefici del honor y del progres de la unidad espanyola *que tanta sangre* nos costa als infelissos que no tenen cacichs que 'ls escursin la talla.

¡Qui diria que en aquestos moments per los balnearis hi ha lo milloret de cada casa resint sos pulmons, desestimant sos membres, netejant y purificant son cós ab las ayguas salatosas del mar, pera poder á entrada d' ivern ocupar-se novament de la millor manera de perdre Cuba sense *menos cabo del honor nacional!*

Dexanleshi tranquils rensantse ab exansins y banyis, festejos y saragates.

No ha arribat l' hora encare de que purguin sos desafins y sos injusticias.

Lo poble vexart y aprunit, carregat d' impostos, obehint com manso anyell las ordres que li dictan los cacichs de provincia d' acort ab los grans cacichs nacionals, no te ni esma pera veurer lo precipici ahont l' abocan y esposa tranquil l' hora de la liquidació final que ja s' acosta.

¡Quant aquesta soni Deu vulla apiadarse de nosaltres, ja que no hem sabut á temps salvar la nau del Estat dels perills que l' amenassan!

En lo Circol Carlista de Madrid hi ha hagut fa pochs dias una solemne reunió ab motiu del sant de la senyora de D. Carlos.

En Mella, lo fogos orador de la colla, llessà en un discurs tota mena d' impropis, proferint amenassas que segons qui las hagués dit no hagueran tingut reparo las autoritats en suspendrer la reunió y tancarlos la casa.

Digné entre altrás cosas, que si 'ls feyan callar en los Circuls parlarian á la montanya per la boca dels seus canons de guerra.

Y ab tot y això, l' autoritat tant tranquila, sense interrompre al orador ni pendrer precaucions pera evitar tals balandronadas.

'S veu que pels carlins no s' atreveixen á suspendrer las garantias constitucionals] ni creuen prudent acabar d' excitarlos ab midas represivas.

¿Será per lo que 's diu que están paparats á tot y dispossats á sortir á la montanya si 'ls hi acaban la paciència?

Valent sistema si es aixís, d' amenasar al país com ho ha de fer si vol que se el respecti.

Avuy ja no campan mes que carlins y cigarreras pera por d' esvalots ó de partits.

¡Be están posant la politica conservadora en Cánovas y sos companys!

Ni ab esmolts se sabrá aviat per ahont agafarla.

La causa del carrer dels Cambis està acabada y executada la sentència.

Los condempnats á extradició ó desterro son fora d' Espanya y del motiu que obliga á suspendrer las garantias constitucionals ja no se 'n canta gall ni gallina.

Aixó no obstant las autoritats de Barcelona que foren las que solicitaren del govern la suspensió de garantias, encare es l' hora qu' han de demanar que cessi l' estat actual de cosas injust á totas llums y perillós de ferse mal us com ha succehit als nostres companys *La Renaixensa* y *Lo Regionalista*.

No hi ha motiu racional que aboni la continuació d' aquesta lley despòtica é injusta á no ser que creguin los cacichs barcelonins que es un gran medi pera fer la traveta als catalanistas.

Y 'ls periòdichs barcelonins callan estúpidament, á escepció d' un ó dos qu' han dit la veritat sense reserves, y nostres companys en la premsa desterrats de Barcelona, están sufrint incalculables perjudicis ab motiu d' una lley dictada sols pera 'l descobriment y càstich del crim del carrer dels Cambis.

No hi ha virilitat, ni companyerisme, ni cap sentiment que dignifiqui.

Veuen als companys perseguits injustament y ab malas armas, y no aixeean la veu en sa defensa.

¡Quina prempsa! Deu de Deu. ¡Quin concepte deuen tenir aquesta gent de la dignitat professional!

Los grans imperis

Las paraulas tenen en las teorías políticas, més que en altre mena d' ideas, valor convencional. Al dir *grans imperis* no vull dir, donchs, las grans agregacions polítiques regidas per un emperador, sinó aquestos grans estats que, fills de la forsa, ha eregit l' historia y omplen avuy encara 'l mapa del mon com estats los més poderosos.

Cal no confondre 'ls grans estats ab los grans imperis. Los estats com organismes de dret, quals elements están entre si disposats segons lley de naturalesa y de justicia, poden tenir un cercle d' acció extensíssim. Los imperis, com agregacions cohesionadas per la forsa y l' enginy polítich sense cap mira al dret y á la justicia, tenen un terme en el temps y en el espay. Van caure 'ls imperis babiloni, egipci, persa, macedónich y romá en temps antich, com el francés y demás moderns han caigut ó caurán per lley de l' historia.

Tota la forsa poderosa de la corrent democrática d' aquest sigle, ha sigut impotent pera lograr en la realitat el principi de l' intervenció veritat del poble en son govern (á despit de las apariencias contrarias que ben be sabém á casa nostra 'l que signifiquen) puig s' ha xocat ab el mecanisme d' aquets gegants, fills d' una altra època, fruyt d' un altre temps, obra d' un esperit del tot oposat á la intervenció ni sisquera judiciosa, enrahonada y efectiva de tots en el govern comú.

Aquest es un fet que pot observar-lo qui no 's deixi enlluernar per apariencias, pesi be 'ls judicis y no confongui las cosas ab lleugeresa é irreflexió.

Es veritat que 'ls pobles y 'ls homes viuen avuy més aprop que avans els uns dels altres; que l' inmens comers moral y material produheix maridatjes dels quals ixen productes comuns; que tots, homes y pobles, están subjectes á infinitament més numerosas y variadas influencias. Mes aquesta multiplicitat y ri-

quesa d' impressions y elements están destinats á nudrir los organismes, lo cual exigeix assimilació y absorció, demana que aquells materials se converteixin en carn y sanch dels pobles que 'ls reben. Y cuan no es així, son aquella pols que enterra la vida, lluny de ser element de sa vigorisació. L' art, la ciencia, las costums, totas las manifestacions de la vida confirman la permanencia dels organismes socials que ha criat la naturalesa, en mitj de las poderosas corrents de comunicació contemporánea.

Vint, trenta, cent milions d'ànimas poden viure lligadas: per la cohesió de fonamentals principis de religió y moral; per tons de civilisació y cultura; per resultancies intelectuals de sas varietats interiors; per objectius socials amples que consentin varietat d' expressió; per lleys que arreglin sa vida de conjunt, oferintla com un tot social y polítich que conjumini interessos y fins. Tanta gent estesa per serras y fondaladas, per plans y montanyas, per ciutats y masias, ab diversitat de temperament, de costums, de necessitats y de modo de ser constituhint organismes socials fills de la naturalesa, no poden viure lliurement constituhits, no poden governarse á si mateixos, tenint el poder centralisat en un punt desde 'l quin se reglamenti y uniformisi tota sa vida pública; puig que es el sistema artifició y contrari à naturalesa.

Ni sisquiera fos lo principi de la representació per vot de tots portat á le práctica sens taca ni máculas, podrian aquestas agregacions atómicas deixar de ser gobernadas per oligarquias de millor ó pitjor mena.

Temps á venir haurá de considerarse aixó tan elemental y sapigut, que estrany semblará no havershi caigut avans. Se veurá ben clar lo artificiosos que resultan aquestos poderosos estats—ímpers de l' Europa actual—quan las cohesions fillas de la forsa siguin sustituhidas per altres cohesions més fortas y menos violentas.

Obrim el mapa d' Europa y busquéu exemples fora de casa nostra, y veurém com la situació de forsa domina y avassalla.

Los francesos, apesar de sa gran revolució, sa actual república y sa democracia socialista, han tingut en aquest sigle dos

imperis napoleónichs militars y conquistadors. Y si escorcollém ben be l' esperit de molts francesos, veurém miniaturas de Lluís XIV; per sobre de sa democracia somnian ab la frontera del Rhin y en la revenja. Las agrupacions alemanyas varen acceptar la jefatura absorbent del reyalme de Prussia, no per necessitats interiors de son organisme, sinó pera defensarse de sos vehins grossos y poderosos. Lo gran colós rus es un veritable imperi militar y patrimonial, en el fondo y en la forma.

Tots aquéstos centralismes de poder, apareixen revestits per una armadura de forsa que espanta; están armats fins á las dents, y tenen exércits de mar y terra que pesan sobre l' Europa empobrintla y amenassantla ab torrents de sanch pera qualsevol dia. Viuhén sacrificantho tot á miras exteriors de grandesas anónimas y colectivas, que omplen encara la pensa de molta gent y de las quals pateixen los pobles que las experimentan.

Gracias á tal situació de forsa, va continuant cert estat febroso que desvia 'ls pensaments dels pobles dels camins de sa constitució interior, tal qual la naturalesa indica, senyalant los cercles del poder de cada un (home ó agrupació) ab fitas ben fácils de veure.

Aquestos agavells de poder y de forsa, que caracterisan als grans imperis, serán substituïts per veritables organiscions de dret, per 'el despertament y vigorisció de l' esperit públich, de las agrupacions naturals, que pausada y lentament van tenint consciencia de sa personalitat y de sa vida propias, tot lo qual va iniciantse y será 'l fet polítich á cumplir en lo sigle que va á comensar.

Naturalment que pera complirse semblant fet polítich de una manera ferma es necessaria una llarga missió educadora que substituïxi d' arrel fonamentals prejudicis, porque no es lo mateix substituïr un régimen de forsa per altre, que assentar ab repós un régimen de dret que 's fonamenti en principis, que per altra part no son combinats á fi de impresionar y enlluhernar á multituts ab reclams escayents á las passions enconadas, sinó constituïts pera pendre possessió de las consciencias per los sols impulsos de la veritat.

Pero no porque la tasca sia llarga deu produhir descoratja-

ments. Lo que s' elabora pacientment en el curs del temps ab calma y sens violencia es el que perdura. Y es ben segur que l' estat de dret que s' assenti sobre las despullos dels imperis de la forsa, tindrà molta mes estabilitat que aquéstos.

P. ALBERNÀ.

(Del *Setmanari Catalá* de Manresa.)

NOVAS

En compliment de lo que prescriu la ley vigent d' Associacions, varen ser dilluns presentadas al Govern civil de la provincia de Barcelona las reformas introduhidas en los Estatuts de la Unió Catalanista. Acompanyant als dos exemplars escrits en catalá, s' hi presentá una traducció castellana feta per l' intérprete jurat, nostre distingit company don Ramon Arabia y Solanas, junt además ab una certificació de la corresponent acta de las sessions en que s' aprobá la reforma y ab la exposició al Gobernador prescrita per la ley.

Malgrat lo compliment excessiu de totas las disposicions legals, los senyors Sunyol y Maspons, al presentar tals documents, se trobaren ab la absoluta negativa de sérlos hi admesos per los empleats del Govern, essent inútils totas las gestions que feren pera que fossin reconeguts sos drets.

En sa virtut se presentaren al cap de poca estona en aquella casa, acompanyats del jove é ilustrat notari, nostre amic don Joseph Torras y Sampol, lo qui, requerit per lo senyor Sunyol y en vista de las novas negatives á admetre 'ls documents presentats en nom de la Unió Catalanista, n' aixecá una extensa acta, fentse constar en ella 'l motiu que alegá 'l quefe de la secció pera no donar curs als documents de la Unió Catalanista, ó sia 'l no ser presentats los originals en castellá, ab lo que, digué l' empleat en cuestió, no feya més que atemperarse á las instruccions acabadas de rebre de son superior gerárquich. Dit senyor, ab tot y prestar sa conformitat ab lo contingut de l' acta notarial, se negá á firmarla, essent suscrita per lo senyor Sunyol com á president de la Unió Catalanista, per dos testimonis y per lo Notari que la rubricá.

Ab tot aixó tenim una prova més de las corrents opresoras y denigrants que d' un quant temps ensá desplega ab mes forsa que may contra las manifestacions del esperit de la terra 'l centralisme castellá. Quin fonament té la conducta observada per los empleats del Govern civil de Barcelona? Las lleys no han pas variat, y no obstant los encarregats de ferlas cumplir las interpretan totduna de manera ben diferenta. Lo que ahir era ley, avuy per la rahó del porque sí, ja no es ley. A qué invo-

car lo quefe de la secció de vigilancia l' sentit comú pera resoldre las cuesions, quan hi ha per entremitj determinada mena de personas? Ab quánta rahó replicá 'l senyor Sunyol que si 'l sentit comú imperés á Espanya no succehirian certas cosas, ni 's trobarian en terra catalana molts empleats!

Pero que no dormin massa tranquils los burócratas á la madrilenya. Precisament de resultas en bona part de las vergassadas que en poch temps ha rebut la causa catalana s' han tingut de reformar los Estatuts de la Unió Catalanista, puig ab los primitius resultava massa estreta la porta pera entrar en aquella corporació.

Ja vindrá 'l dia en que 'l poble catalá exigirá que se li fasse la justicia que de dret li pertoca.

Que vagin fent.

—Llegeixin, que son molt *consoladoras* las següents ratllas:

Y en acabat, vegin si poden anar cantant la *cèlebre* marxa de Cádiz.

Diu un diari madrileny:

«L' últim correu de Cuba nos ha portat una carta firmada per un soldat resident á Jiguaní que entre altrás cosas nos diu lo següent:

«Estém en un corral de vacas: no veyém periódichs ni res; sols la columna que ve de dos en dos mesos.

Nos estant tirant tirs tots los días desde fa set mesos.

Las pocas familias que hi havia en aquest poble van marxant, per necessitat á la montanya, perque pera morir-se de fam quan vulguin tenen temps.

A nosaltres, lo millor dia, nos van á obligar á matar los pochos gossos que quedan en lo poble, puig ja no hem deixat cap gat.

Aqueixos, quan comensavam á menjársels, los compravam á ral, y ara, al últim, nos han costat á sis pessetas.

No menjém més que arrós en blanch, ab més aygua que arrós.

Estém vivint en un desert.

Si tinguessim las patatas que á casa meva 's donan als tocinos, nos podriam anomenar reys, puig l' arrós val mitj pes la lliura.

Aquí ja no menjém ni 'ls sigrons, ni 'ls fideus, ni la carn.

Las patatas sols las veyém quan arribém á la Habana.»

¡Pobres soldats!

—No 's cansin y seguexin llegint, encare qu' la vergonya 'ls enrogeixi 'l rostre.

Diu *La Voz Cantabra* de Santander:

«Sentirem un rumor tant grave, que 'l posárem en dupte. No obstant, hem de rendirnos á la evidència. Lo que 's deya es cert.

Se tracta de lo següent. Fins á la expedició arribada en l' «Isla de Panay» s' enviava de Cuba en plata l' import del auxili de marxa de cada soldat, y aquí 'l pagava 'l Dipósit d' Ultramar.

Donchs be, aquesta vegada al sortir de la Habana 'ls soldats se 'ls hi doná en bitllets de guerra una part del auxili de marxa.

Als soldats que eran al hospital de la Habana se 'ls hi entregaren aqueixos bitllets quan estavan á bordo del trasatlántich, y als que eran al Morro y al dipòsit d' embarch se 'ls hi entregaren la nit avans.

Los soldats protestaren, entregaren los bitllets als seus quefes y aquets donaren compte de lo ocorregut al general Ahumada; més la mida to d' haver sigut presa per Weyler, d' acort ab lo govern; quan ja eran al barco se tornaren á entregar als soldats los bitllets.

Aquí han tornat á reclamar al general governador, qui oferí passar la queixa al ministre de la Guerra.»

Y... Vi...va... España...

—Lo dia 4 d' aquest mes cumpliren dos anys que morí á Barcelona, l' ilustre dramaturg catalá En Frederich Soler y Hubert. Deucansi en pau lo malaguanyat patricí.

—Dimecres passat arriba procedent de Cuba ahont s' alistá com á voluntari lo jove fill d' aquesta ciutat En Pau Bernaldo.

—Segons tenim entés sembla que 'l Ministre de la Guerra se oposa á que sigan admesas las mantas que s' han fabricat á Tarrasa destinadas al exércit de Ultramar.

Referent á aquest assumpto dias passats tingueran ocasió de veurer las que s' han fabricat en aquesta ciutat destinadas al exércit de Filipinas, que per cert es una vergonya nacional veurer 'ls pobres veraders defensors de la patria ab un abrich tan bast.

¡Cosas d' Espanya!

—En la reunió celebrada lo diumenge passat per los socis de la Associació de Catòlics quedá constituída la nova junta de dita societat en la següent forma:

President: D. Joseph D. Casanovas.—*Vice president:* D. Miquel Ustrell Serrabuguño.—*Tresorer:* D. Joan Argemí.—*Vocals:* D. Andreu Serra Verdagner D. Joan Sanllehi y D. Joseph Durán Túlech.—*Secretari:* don Vicens Trabal Balasch.—*Vice-secretari:* D. Felix Llobet.

—Ha sigut nombrat coadjutor de la parroquial iglesia de Sant Feliu d' aquesta ciutat el Rvnt. D. Gayetá Faus.

—Segons telegrama del ministeri de la Guerra avuy dia 11 del actual termina la admissió de reclutas voluntaris ab destí á Ultramar.

—Llegim:

«El General Weyler ha donat en Sancti Spiritus un bando en 'l que 's perdona als insurrectes que 's presentin, oferintlosi socorros, domicili y treball.»

Y 'ls pobres soldats que tornan fets malvé ben poch s' en recordan.

—En la societat del Centre Industrial se celebrarà avuy un ball de vetlla qual programa està confiat á una reputada orquesta.

—En Santiago de Cuba s' ha fundat una societat ab 'l títol de *Juventut Catalana* composta, de fills de nostra terra allí residents.

—En lo teatro dels Camps de Recreo tindrà lloch avuy nit una extraordinaria funció dramática per la companyia del Sr. Fuentes, posantse en escena lo drama castellá *El Estigma* y lo ball *Los dioses del Olimpo*.

—En lo teatro Euterpe, tarde y nit hi ahurá funció de gimnasia, ecuestre y demés jochs, per una companyia acróbata.

—S' ha publicat la numero corresponent al 30 de Juny del valet quinzinari «Lo Regionalista».

Se reparteix de franch en lo «Centro Periodistich».

—Segons llegim en l' *Euskalduna* de Bilbao, lo primer dia d' aquest mes la Diputació provincial de Vizcaya, cumplint un acort pres derrera-ment, visitá la Casa de Juntas de Guernica, assistin á aytal significatiu acte la majoria de senyors diputats provincials ab son President al cap.

Després d' ohir una missa celebrada en la mateixa capella de la Casa de Juntas, visitaren los expedicionaris totas las dependencias del históric edifici en lo que s' han fet importants obras d' embelliment y 'l senyor President de la Diputació don Manel de Goyarrola, realisant un acort prés, va colocar en una caixa de ferro, construhida expressament pera aquest fi, sis tomos del *Fur de Vizcaya*, aixecantsen acta d' aquesta cerimonia per lo Secretari d' aquella corporació don Joan P. d' Arancibia.

Aquest acort pres per la esmentada Diputació de visitar cada any la casa payral de Guernica, temple de las sevas lleys, será segurament vist y comentat ab cert disgust per la gent de Madrid que no sab convéncers de que hi hagi á Espanya altres sentiments de Patria y de Nacionalitat que 'ls que cridan desde 'l montider del Congrés entre 'ls olès de las plaasas de toros.

Lo curiós del cas será si 's prohibeix, com se suposa, la visita que 'l poble vascongat pensa fer lo 21 de Juliol prop-vinent al abre de Guernica, pera protestar de la presa de las darres engrunas de llibertat que li fou feta en tal data del any 1876. Alashoras se donaria 'l cas de que 'l poble 's veuria privat de realisar un acte que ja haurian fet per endavant los seus representants de provincia que en aquest cas per honrosa excepció s' han sentit penetrats del espeeit del poble que representan.

De tots modos, pórtis á cap la prejectada manifestació ó la prohibeixi 'l governador, com es lo més probable, las novas que d' Euskalerrria 'ns arriban demostran que 'l moviment fuerista va creixent en aquella ber-

mosa terra y bona part dels seus fills servan encara aquell caràcter masculí distintiu de la seva rassa.

Si avuy no 'ls deixan anar fins als peus del símbol dels seus furs á cantar son himne nacional, que no 's descoratjin per aixó que 'l roure de Guernica encara viu, y quan l' ayre passa per sas brancaes recull y va á escampar per las terras vascongadas flayres d' esperansas y oreig de llibertat.

—Diumenge passat se reuní lo Concell de representants de la «Unió Catalanista», pb assistència de delegats de la majoria d' associacions unides.

Fou abmés dintre la «Unió», lo «Centre Catalá» de Mollet del Vallés.

L' objecte principal de la esmentada reunió, fou la reforma dels Estatuts, essent aprovats després de detingut examen, que feu que 'l Concell hagués de celebrar dues sessions.

Les principals reformes fetes en los Estatuts es la abmissió, dintre la Unió dels periódichs agrupacions y particulars, ademés de les associacions. També 's reforma la constitució dal Concell de representants, que ara s' anomená Concell general; la Junta Permanent, que constará de set individus, que desempenyarán dos anys los seus càrrechs; y la Assamblea General de Delegats, que s' organisa baix altres bases de població, se la lliura de la obligació de reunir-se cada any, y de la de discutir un tema y se la autorisa pera celebrar sessions públiques y secretas.

—S' ha publicat la primera part del nou poema catalá *Los Cataláunichs* original de Mossen Antoni Tauler. Conté una sentida dedicatória, un prólech, vuyt cants y algunas notas curiosas.

—Lo darrer número de la *Revista Gallega* ve casi tot ell dedicat á honrar la memoria de la celebrada poetisa gallega Rosalia de Castro. Conté treballs d' en Pi y Margall, Pardo Bazan, Carracido, Rubió y Ors, Cuesta, Oliveira Martins, Castelar y altres, y un article d' en Joseph Aladarn que conté la traducció catalana de varias poesias gallegas de la esmentada poetisa.

—Sembla que aviat será un fet á Barcelona la constitució d' una societat que formarà 'l «Teatro Lliure» catalá y que donará á conèixer las més notables produccions modernes y antigas d' autors extrangers y de nostre país. Forman dita Societat distingits literats y artistes y segons noticias en poder dels organitzadors ja hi ha gran número d' obras, entré ellas la *Iffgenia*, de Goethe, traduhida per Joan Maragall, *Lo guant*, de Björson; *Lo Petit Egolf*, de Ibsen, y altrás no menos notables de Strindberg, Paul Hervieu, Maeterlinck, Hauptmann, Fulda, Sudermann, y algunas d' autors catalans.

—Lo museu episcopal de Vich ha adquirit durant lo darrer mes de Juny los objectes següents. Una destreal de basalt; uns hostiaris del sigle

XIV; una imatge de la Santíssima Verge, del segle XIV; una escultura en marbre representant al Arcàngel Sant Ga·riel en actitud de anunciar a Maria la Encarnació del Fill de Deu, obra del segle XV; teixits dels segles XVI y XVII; alguns fulls d' un còdich català del XIV; deu objectes procedents de la costa africana del golf de Guinea y una colecció de medalles que comprén tots los anys dels pontificats de Pio IX y Lleó XIII.

—Ha rebut en aquesta Universitat literaria 'l grau de llicenciat en Filosofia y Lletres ab la qualificació de sobressalient l' aventatjat alumno y consensut regionalista don Narcís Prim de Batlle, á qui doném nostra coral enhorabona per sos brillants exercicis.

—Ab gust anunciém que en lo vinent curs acadèmic desempeñarà la càtedra de Dret Català que ha creat en la Universitat de Barcelona son Rector don Manuel Durán y Bas, nostre amic h' entusiasta defensor del dret de Catalunya y catedràtic de Dret Internacional d' aquella Universitat lo doctor don Joan de Deu Trias y Giró.

—Ha mort á Reus En Joan Serra y Pàmies, germá del nostre bon amic n' Anton Serra, diputat provincial catalanista de Tarragona (E. P. D.).

Al nostre amic y demés apreciable familia enviém l' expressió sincera de nostre sentiment.

—Ha rebut lo gran de Llicenciat en dret civil y canònic h' escriptor gironí y entusiasta catalanista En Joan B. Torroella y Bostons, á qui felicitem coralment.

—Copiém de «La Renaixensa.»

Hem tingut lo gust de visitar lo magnífic establiment que s' ha obert ab lo nom de *Fayans Catalá* segons se llegeix en las ventallas de las portas de la casa número 34 de la Rambla de Catalunya de Barcelona, ahont los senyors M. Burgués y Comp.^a, fabricants del esmentat article Fayans á Sabadell, tenen lo dipòsit á carrech dels senyors Fontanillas y Comas de Barcelona. Després d' un sens fi de probaturas y molts anys de paciència, 'l senyor Burgués ha lograt realisar lo difícil problema de la veritable y perfecta coccio, de tal manera, que en son magnífic dipòsit hem pogut veure infinitat d' objectes, tals com gerros, tabaqueras, ánforas, jardineras, figuretas, violetes, bomboneras, cistells pera dorsos, testos, plats esmaltats, objectes majòlica y altres, aixís com sócols pera taulells, y magníficas xemeneyas escalfa-panxas d' un segell verament artístic y refinat bon gust.

Lo que més crida la atenció per sa novetat es un nou sistema de decoració de sostres pera salons en los quals hi campejan entre flors pintadas, d' altres de fayans de relleu, fabricadas per la casa, produhint en conjunt un efecte del tot nou y que no dubtem cridarà la atenció dels ar-

quitectes, que trobaran ab eix nou producte de casa, un motiu d' embelliment en los edificis que construixin.

Cal fer especial esment que tant las facturas de la casa industrial de Sabadell, com las targetas del dipòsit de Barcelona están redactadas en nostra materna llengua y que en ella 's porta la correspondencia d' abduas casas ab sa ja nombrosa clientela. Felicitém als senyors Burgués y Comp.^a per sa nova industria y per son mode de propaganda que de veras voldríam tingúes molts imitadors.

—En *La Renaixensa*, hem llegit la agradable nova de que tenía fundadas esperansas de que aviat podrá veure altra vegada la llum pública á Barcelona.

Molt nos complauria que 'ls dos estimats companys desterrats, poguessin aviat tornar á emprendre sas patrióticas tareas desde la capital.

—Ab lo titol de *Lo Cacich* lo senyor Guimerá está escrivint un drama trágich de *costums populars* que s' estrenará 'l vinent hivern á Barcelona. La obra 's desenrotlla en una capital de provincia, propositantse 'l senyor Guimerá, com se desprén de son titol, combatre aquesta moderna plag de la societat espanyola.

—Traduhim del *Diario de Barcelona*:

«En lo darrer número de la important revista *La Administración*, que 's publica á Madrid, hi ha un estudi sobre *El Catalanismo*, del jove advocat y escriptor de nostra ciutat D. Lluís Durán y Ventosa. En ell s' exposan ab gran claretat, mesura y coneixement de causa, los fonaments científichs del anomenat regionalisme, la actual posició del problema regionalista en la major part dels Estats d' Europa, y 'l programa fonamental del catalanisme, rebutjant la nota de separatista que se li ha volgut tirar demunt. Es un treball molt interessant, digne d' ésser llegit y meditat á tot Espanya.»

FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera familias y particulars; molta natedat y economía.

Espartería, 6 y Vidriería, 12
(BORN VELL). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderón, 36.—SABADELL